

รู้จักศัตรูของท่านเถิด

ริฎอ อะหมัด สมะดี

วารสารร่มเงาอิสลาม

เมษายน 2549

ไม่ประหลาดหากพวกเราเห็นนักเลงทะเลาะวิวาทกันในเรื่อง ไร่สาระ ทั้งๆที่อาจเป็นกลุ่มมุสลิมด้วยกัน และไม่ประหลาดเช่นเดียวกันหากได้เห็นนักเรียนช่างกลปะทะกันด้วยเหตุผลเรื่องผู้หญิงหรือเรื่องจับจ๊อระหว่างวัยรุ่น เพราะเหล่านี้เป็นบุคคลที่ค่อนข้างไม่มีอุดมการณ์และความชัดเจนในชีวิตของพวกเขา

แต่เป็นเรื่องที่แปลกประหลาดอย่างยิ่ง ถ้าหากมุสลิมที่เรียนรู้ศาสนาเข้าใจหลักการและมีเป้าหมายในชีวิต แต่ยังเชื่อว่าศัตรูกลางที่ต้องต่อสู้คือพี่น้องมุสลิมของตนเอง

ในสังคมและโลกมุสลิมย่อมมีปัญหามากมายที่สร้างความสับสนวุ่นวายระหว่างพี่น้องมุสลิมด้วยกันในเชิงหลักการและวิชาการ จำเป็นต้องมีทางออกเพื่อให้แต่ละฝ่ายนั้นได้มีข้อยุติและสมัคสมานบนพื้นฐานแห่งความถูกต้อง และความสำเร็จขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละฝ่ายที่ยึดกับหลักการและยอมรับขุดปัญหาด้วยความถูกต้องที่นำมาจากคำสั่งสอนของอิสลาม

แต่เป็นเรื่องที่ค่อนข้างหาข้อยุติไม่ได้สำหรับบุคคลหรือองค์กรที่ใช้อารมณ์ทิฐิและอคติกับฝ่ายตรงข้ามจนถึงขั้นเห็นฝ่ายตรงข้ามเป็นศัตรูตัวกลางที่ร้ายแรงกว่าศัตรูอิสลามที่ถูกระบุในอัลกุรอาน อาทิเช่น ยะฮูด นะศอรอ และมุชริกีน

ในเชิงจิตวิทยานับว่าเป็นโรคทางจิตที่คนบางคนไม่สามารถแยกแยะระหว่างศัตรูกับมิตร ซึ่งปัญหาทางจิตใจทำให้เกิดข้อสงสัย โดยข้อสงสัยนี้จะมีอิทธิพลทางประสาทและการควบคุมของสมองทำให้คนเหล่านี้อาจฆ่าบิดาหรือมารดาของตนเนื่องจากข้อสงสัยดังกล่าว ระหว่างสามีภรรยาที่ขอมมีสิ่งเหล่านี้ ทั้งๆที่เป็นครอบครัวเดียวกันแต่ความเกลียดชังอาจถึงขั้นที่มองหน้าไม่ได้

ก็ปฏิเสธไม่ได้ครับว่าเรื่องจิตใจขอมมีอิทธิพลสูงในชีวิตของมนุษย์ ซึ่งอาจก้าวไปถึงอุดมการณ์และหลักการที่ตัวเองยอมรับนับถือก็ได้ เพราะฉะนั้นอัลอิสลามจึงสอนให้มุสลิมยึดตัวบทและหลักฐานเป็นเกณฑ์ และอย่าให้ความรู้สึกส่วนตัวหรือความเข้าใจที่ไม่สอดคล้องกับตัวบทมาเป็นบรรทัดฐานในการดำรงชีวิต เพราะสิ่งเหล่านี้ขอมทำให้มุสลิมสามารถลำเอียงกับสิ่งที่จิตใจของตัวเองสนิทสนมอยู่

ชัยคุลอิสลามอิบนุคดียมียะฮูได้พูดถึงเรื่องการรักใคร่และเกลียดชังเพื่ออัลลอฮ์ ดังที่มีปรากฏในหะดีษบันทึกโดยอิมามอบูดาอูด ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้กล่าวว่า “ใครก็ตามรักเพื่ออัลลอฮ์ เกลียดเพื่ออัลลอฮ์ คนเหล่านั้นเป็นผู้ที่มีอีมานอย่างครบถ้วน”

บางคนเข้าใจว่าเรื่องรักเรื่องเกลียดรวมไม่ได้ หมายถึงรักแล้วเกลียดไม่ได้ หรือเกลียดก็รักไม่ได้เช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน

สำหรับผู้ที่มุสลิมต้องเกลียดเพื่ออัลลอฮ์และไม่รักใคร่เพื่ออัลลอฮ์โดยเด็ดขาด ก็คือผู้ปฏิเสธฮิมาณ(มุชริกหรือกาไฟร) ซึ่งชนเหล่านี้ถูกกริ้วและขับไล่จากพระเมตตาของอัลลอฮ์ จึงเป็นที่รักของมุสลิมไม่ได้ แต่ไม่ได้หมายความว่าห้ามทำความดีกับเขา เพราะการทำความดีย่อมเป็นคุณธรรมและวินัยของมุสลิมที่ต้องปฏิบัติกับทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งกับสัตว์เดรัจฉาน แต่ความรักความสนิทสนมกับผู้ปฏิเสธฮิมาณเป็นเรื่องที่กระทำไม่ได้ ดังที่อัลลอฮ์ ชูบฮานะฮฺวะตะอะลา ตรัสไว้ในซูเราะฮฺอัลมูญาดะละฮฺ อายะฮฺที่ 22 ซึ่งมีใจความว่า “เจ้าจะไม่พบหมู่ชนใดที่พวกเขาศรัทธาต่ออัลลอฮ์และวันปรโลก รักใคร่ชอบพอผู้ที่ต่อต้านอัลลอฮ์และร่อซูลของพระองค์”

แต่สำหรับผู้ศรัทธาหรือมุสลิมนั้น การเกลียดชังและการรักใคร่มีโอกาสรวมกันได้ในสถานะของบุคคลเดียว ชัยคุลอิสลามอิบน์ญะลีย์บะฮ์ได้บอกว่า สำหรับมุสลิมอาจมีความดีและไม่ดี มีการศรัทธาและปฏิเสธศรัทธา มีความซื่อสัตย์และการบิดพลิ้ว มีกตัญญูและอกตัญญู ซึ่งเรามิเห็นว่าที่รักใคร่มุสลิมแบบนี้ในสิ่งที่เป็นความดีที่มีอยู่ในตัวเขา และเกลียดสิ่งที่ไม่ดีที่มีอยู่ในตัวเขาเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นมุสลิมคนหนึ่งอาจจะเป็นผู้ที่ถูกรักและถูกเกลียดในขณะเดียวกัน แต่ความรักหรือความเกลียดจะมียมากกว่ากัน ก็ขึ้นอยู่กับความดีของมุสลิมคนนั้นมีมากน้อยเท่าไร ถ้าหากความศรัทธาและคุณธรรมมีมากกว่าความเลวและการฝ่าฝืน ก็ควรเป็นมุสลิมที่ต้องรักใคร่ แต่หากมีความเลวร้ายมากกว่าความดีก็ควรถูกเกลียด แต่ต้องยอมรับและยุติธรรมต่อความดีของเขาด้วย

คนที่มีความรู้ลึกซึ้งเช่นนี้สามารถปรับความรู้สึกกับผู้อื่นอย่างเป็นธรรมชาติ เพราะอคติที่มนุษย์มีต่อคนอื่นนั้นมักจะเกิดจากอารมณ์และความรู้สึกที่ไม่ได้ถูกควบคุมด้วยหลักการและเหตุผล เพราะฉะนั้นจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ความรู้ด้านศาสนาเข้ามามีอิทธิพลในชีวิตของเรา โดยเฉพาะส่วนที่เป็นความรู้สึกและทิวทัศน์จะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างเรากับผู้อื่นนั้นมีประสิทธิภาพและความถูกต้อง

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกครอบครัวเดียวกัน สับบุรุษมัศยิดเดียวกัน ชุมชนเดียวกัน หรือทายาทด้วยกัน ส่วนมากจะได้รับการสนับสนุนจากอารมณ์ใฝ่ต่ำของพวกเขา โดยไม่ชอบให้หลักการและวิชาความรู้มาเป็นผู้ตัดสินปัญหา จึงทำให้ความขัดแย้งนั้นเพิ่มขึ้นด้วยกิเลสของแต่ละฝ่าย และความขัดแย้งที่ห่างไกลจากหลักการศาสนาก็จะยิ่งห่างไกลจากข้อยุติ เพราะไม่มีใครในโลกนี้รับประกันจิตใจของมนุษย์ได้ อารมณ์ของมนุษย์ที่ไม่มีหลักการและเหตุผลมักจะถูกชักจูงได้ง่ายโดยชัยฏอนและกิเลส ซึ่งไม่มีอะไรที่จะปราบปรามสิ่งเหล่านี้ได้นอกจากหลักการของศาสนา

จากแนวทางที่นำเสนอข้างต้น พี่น้องสามารถให้คำตอบได้ว่าทำไมมุสลิมบางคนและอาจเป็นนักวิชาการด้วย ถือว่าพี่น้องมุสลิมของเขาเป็นศัตรูที่ร้ายแรงกว่ายะฮูดีและนัศรอญี ทั้งๆที่มีอะกีดะฮ์เหมือนกัน เป้าหมายก็คล้ายคลึงกัน แต่กลับเป็นศัตรูที่ต้องเตรียมถล่มด้วยทุกวิถีทาง และหน้าซำยังปล่อยทิ้งศัตรูตัวจริงให้รอดพ้นจากการต่อต้านที่ได้ปฏิบัติกับพี่น้องมุสลิมของเขา

เป็นสิ่งที่ปรากฏในสังคมของเราและปฏิเสธไม่ได้ว่ามีบางกลุ่มที่ยอมลงทุนร่วมมือกันเพื่อต่อต้านถล่มบุคคลหนึ่งบุคคลใดในสังคมที่อาจเคยเป็นพวกเดียวกันก็ได้ โดยอ้างว่าเป็นการปกป้องอิสลาม อนุรักษ์หลักการของศาสนา แต่ชาวบ้านมองพฤติกรรมนี้ว่าเป็นเรื่องการเมืองล้วนๆ

จะอย่างไรครับให้คนประเภทนี้ตื่นตัวและสำนึกผิด เข้าใจในหลักการ กระจ่างในเหตุผล จะทำอะไรให้คนเหล่านี้มีความสมานฉันท์กับกลุ่มอื่นๆที่มีอุดมการณ์เหมือนกัน จะทำอะไรให้บุคคลประเภทนี้รักพี่น้องมุสลิม คำนี้ถึงความดีและคุณธรรมของผู้อื่น คำตอบคือ คนประเภทนี้ต้องรู้จักศัตรูที่แท้จริง คนประเภทนี้ต้องศึกษาอัลกุรอานอีกครั้งหนึ่ง แต่ถ้าหากศึกษาแล้วรู้แล้ว แต่คงดำรงไว้ซึ่งการต่อต้านพี่น้องมุสลิมของเขาเอง เราต้องย้อนถามอีกครั้งหนึ่งว่า ปัญหามันอยู่ตรงไหนครับ ? ท่านสามารถตอบได้